

Metsäkeskus
Skogscentralen

20.5.2025

Metsäkeskus
Skogscentralen

Ennakointi kompleksisessa maailmassa - onko mitään tehtävissä?

Valtakunnallinen alue-ennakointiseminaari, 14.5.2025 Iisalmi
Tiedolla johtaminen alueellisen kokonaisturvallisuuden tekijänä

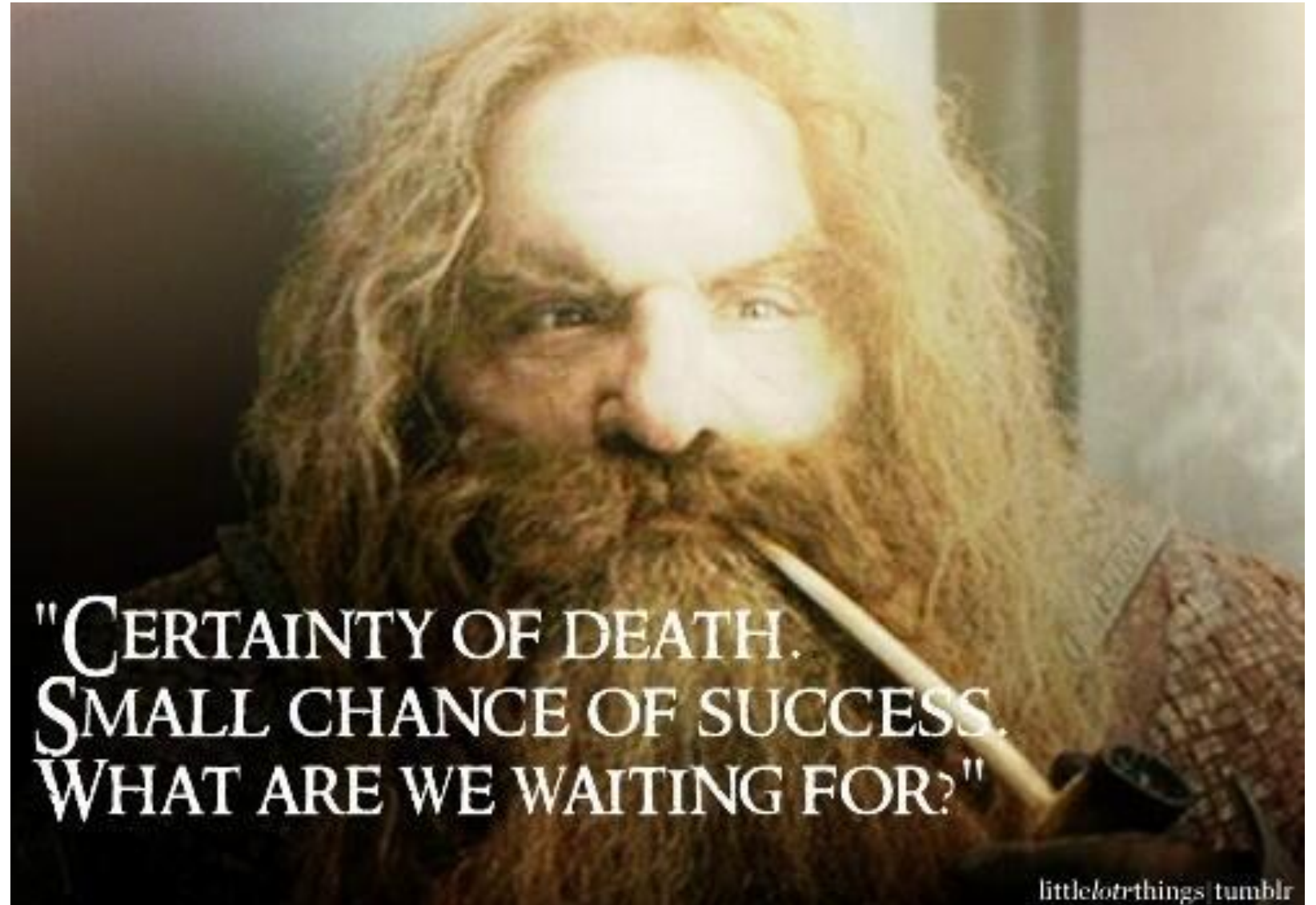
Metsäkeskus
Skogscentralen

Lähtötilanne

Metsäkeskus
Skogscentralen

"Meidän on syytä
varautua siihen,
että maailmassa
tullaan tekemään
täysin järjettömiä
päätöksiä." -
Mikael Paltschik,
16.8.2024 Valtion
ennakoiijen
syyskauden
avauksessa

Vuca ja Bani

Volatile = epävakaa

Uncertain = epävarma

Complex = kompleksinen

Ambiguous = monitulkintainen

Brittle = hauras

Anxious = ahdistava

Nonlinear = epälineaarinen

Incomprehensible = käsittämätön

Draamankaari on aina vain lyhytjänniteisempi

Keskiviikko 2.4.2025

Keskiviikko 9.4.2025

ULKOMAAT

Trumpin tullit osuivat omaan nilkkaan

Trumpin nettovarallisuus on romahtanut puoli miljardia dollaria kauppasodan seurauksena.

Pörssikurssit ovat romahtaneet ympäri maailmaa Trumpin julistettua maailmalle kauppasodan. ALL OVER PRESS

Lauantai 12.4.2025

Talous

Trump jättää älypuhelimet ja tietokoneet tullien ulkopuolelle

Poikkeus koskee myös Kiinasta tuotua teknologiaa.

Presidentti Donald Trump on poistanut älypuhelimet ja tietokoneet tulleista. Kuva: Shawn Thew / EPA

Suattaapi olla niin kiire soutaa, ettei ehi vettää
moottoria käyntiin...

Metsäkeskus
Skogscentralen

Miksi pitää puhua kompleksisuudesta?

Toimintaympäristön kompleksisuus korostuu edelleen joka päivä arjessa

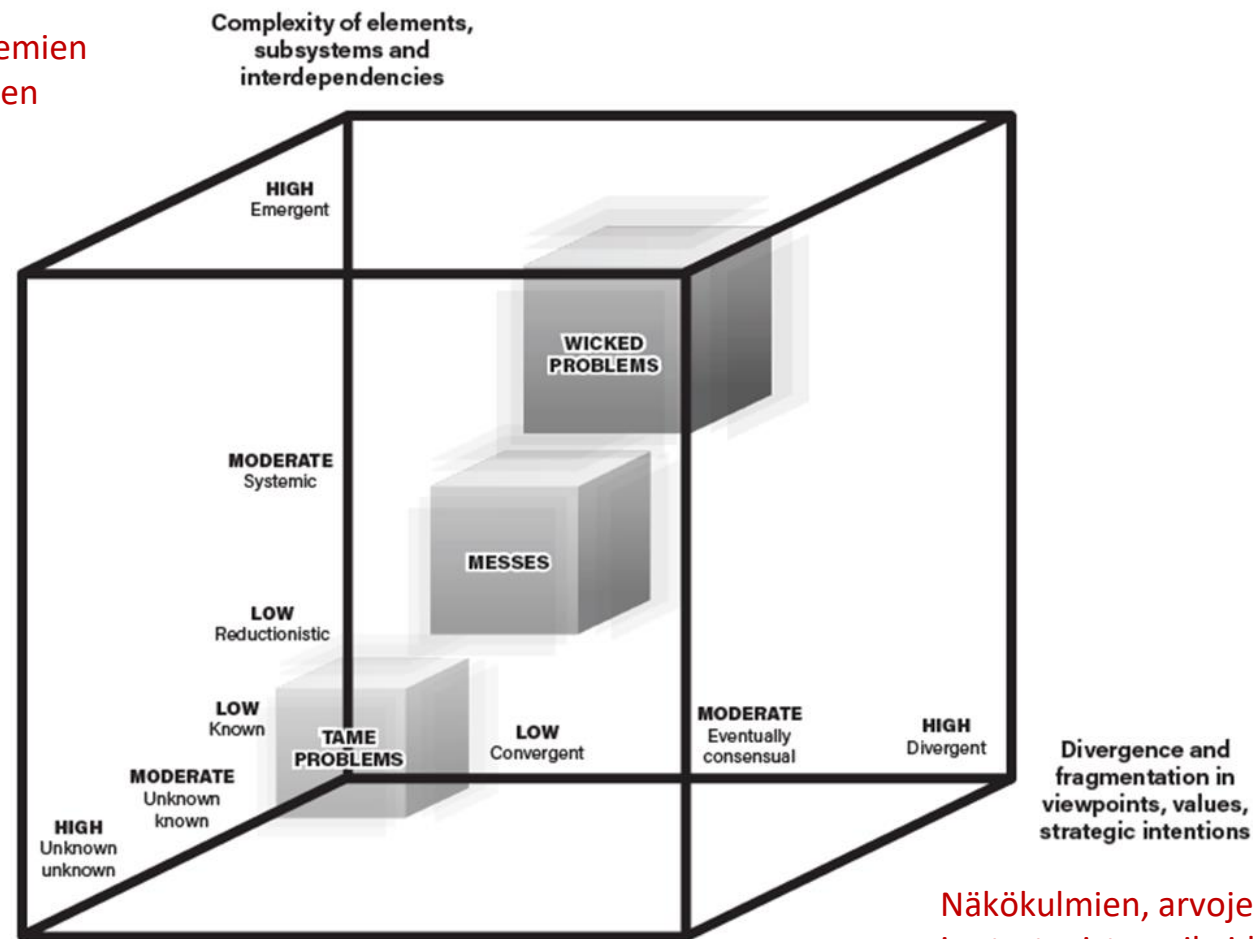
Ratkomme kesyjä, sotkuisia ja pirullisia ongelmia

Osatekijöiden, alasysteemien
ja keskinäisriippuvuuksien
kompleksisuus

Riskien, toiminnan seurausten
ja muuttuvien asetelmien
epävarmuus

Uncertainty in relation to
risks, consequences of action,
and changing patterns

Näkökulmien, arvojen
ja strategisten aikeiden
hajaantuminen

Raisio, Puustinen & Vartiainen 2018

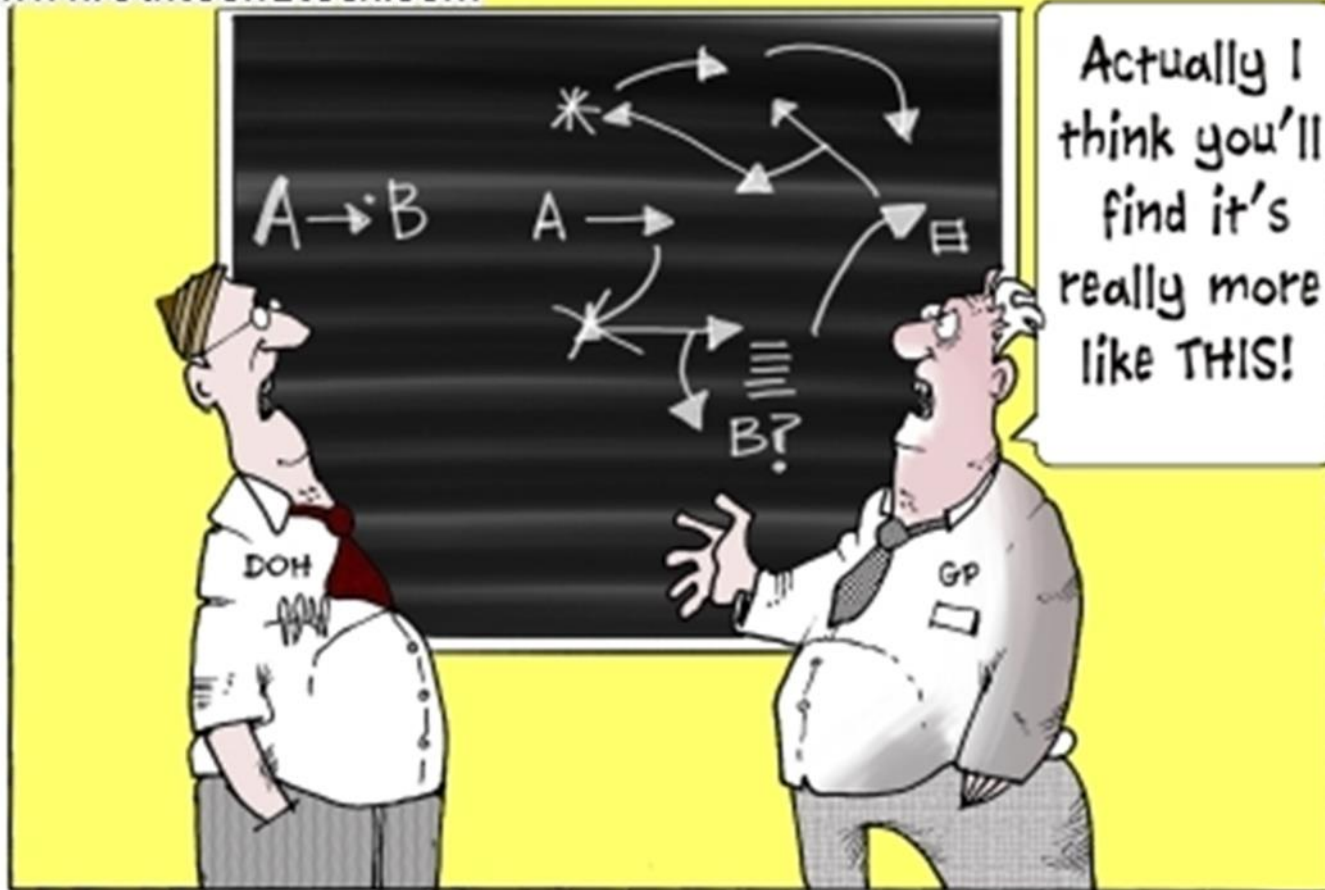
Metsäkeskus
Skogscentralen

Kompleksisuuden kesyttäminen...

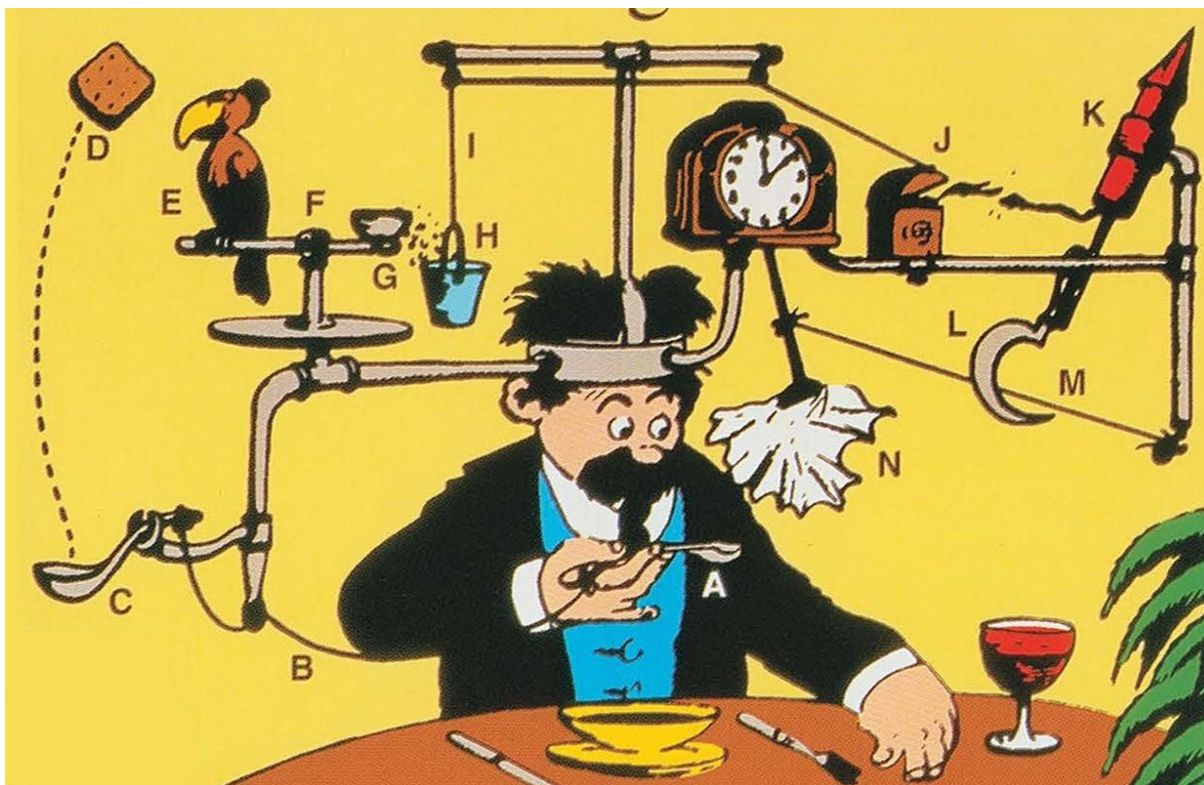

© Original Artist

Reproduction rights obtainable from
www.CartoonStock.com

Kompleksisuusansaan lankeaminen

The Art of Rube Goldberg: Why do simple when it can be complicated?

DIFFERENZE LINGUISTICHE

Simple!

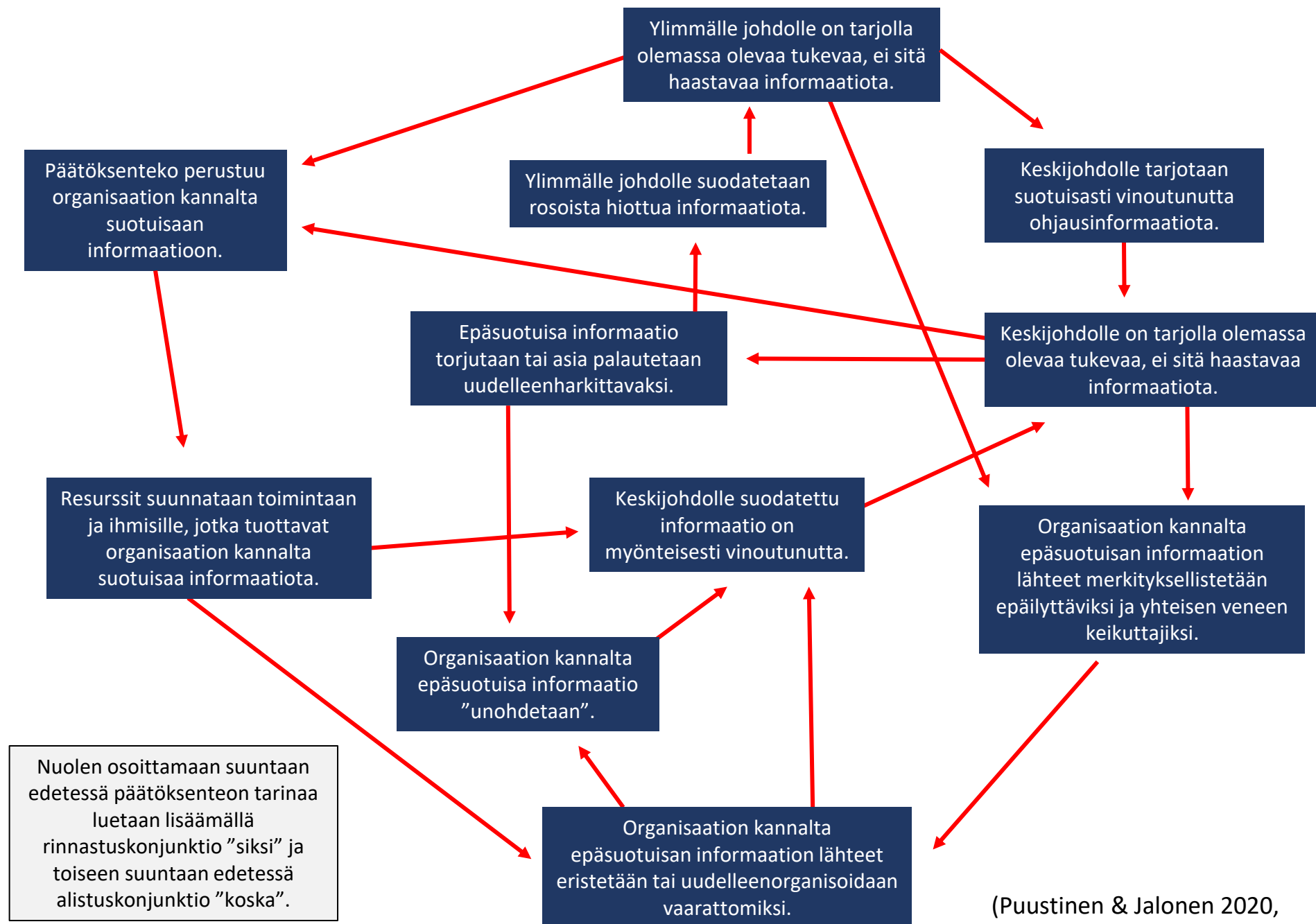
Metsäkeskus
Skogscentralen

(Tutkittuun) Tietoon
perustuvaa päätöksentekoa?

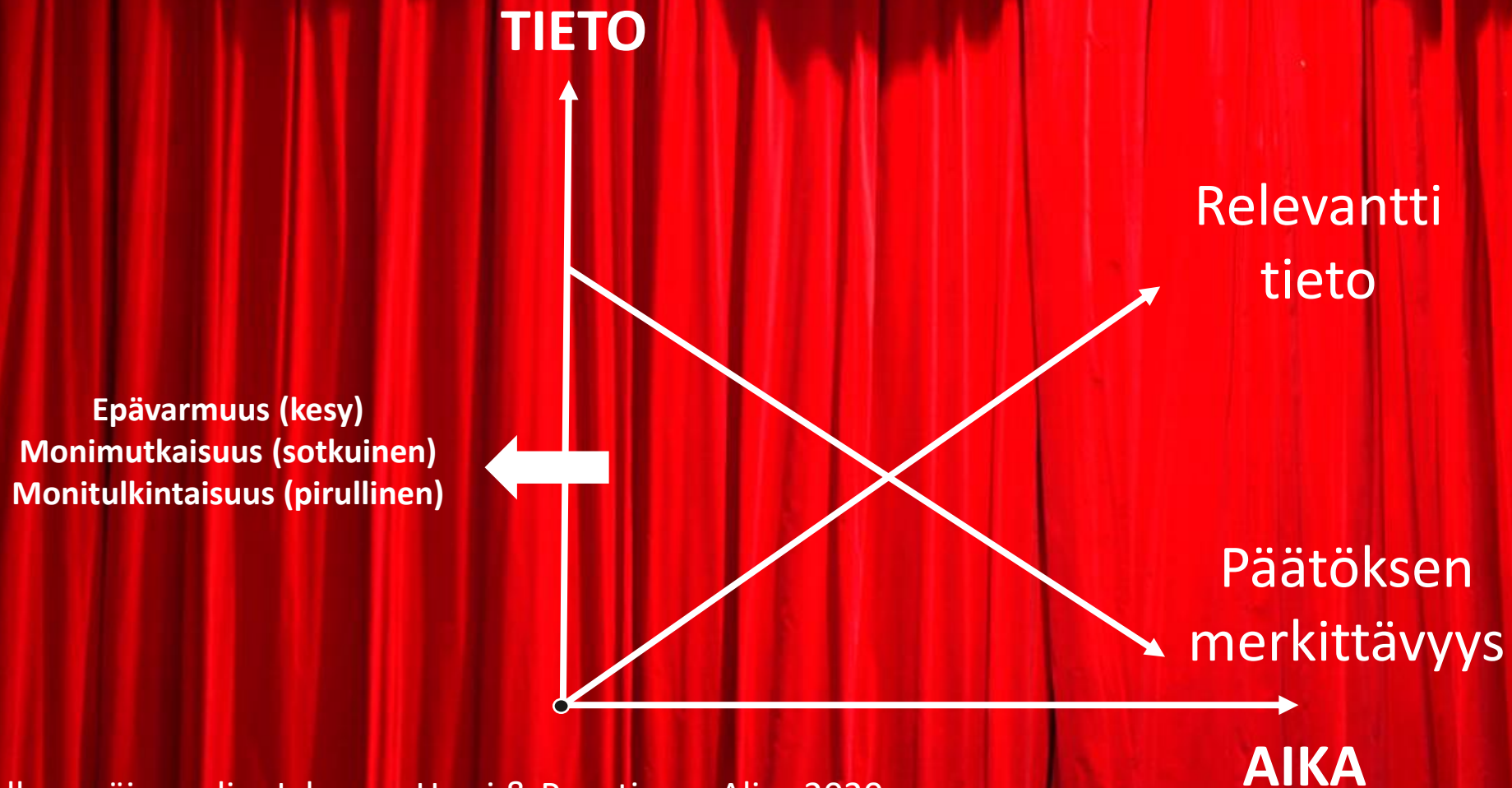
Kaikki olivat kanssani samalla puolella.
Ja sitten vene kaatui.

Tiedon systeme- minen vääris- tyminen

TIETÄMÄTTÖMYYDEN ESIRIPPU

Metsäkeskus
Skogscentralen

Ennakoinnista apua kompleksisuuden kanssa elämiseen

Ennakointi raottaa tietämättömyyden esirippua

Ennakoinnilla tarkoitetaan **tulevaisuuden tutkimista, siihen valmistautumista ja sen muovaamista**. Sen tavoitteena on **synnyttää ja hyödyntää kollektiivista älykkyyttä jäsennellyllä ja järjestelmällisellä tavalla kehityskulkujen ennakoimiseksi**. ([EU komissio](#))

Tekoälyn näkemys strategisesta ennakoinnista.

Ennakoinnin sudenkuopat

SUDENKUOPAT (Kärkkäinen ja Raikaslehto 2024. Nopan heitosta navigointiin. s. 103)

Ei kenenkään maa: ennakoinnilla ei arvoa, tehdään eri puolilla, ei selvää omistajuutta

Nurkkahuonevinouma: kuuluu vain johdolle, joka lisäksi istuu ennakoititiedon päällä

Putkinäkö: suppea laajuus, silmälaput päässä ei näe reunojen yli

Hanat auki: liian laaja scope, relevantti tieto hukkuu, organisaatio ei hyödy tiedosta

Yksipuolisuus: menetit, lähteet, näkökulmat yksipuolisia ja aina samoja

Synkistely: vain uhkien tunnistamista ja riskien kartoittamista

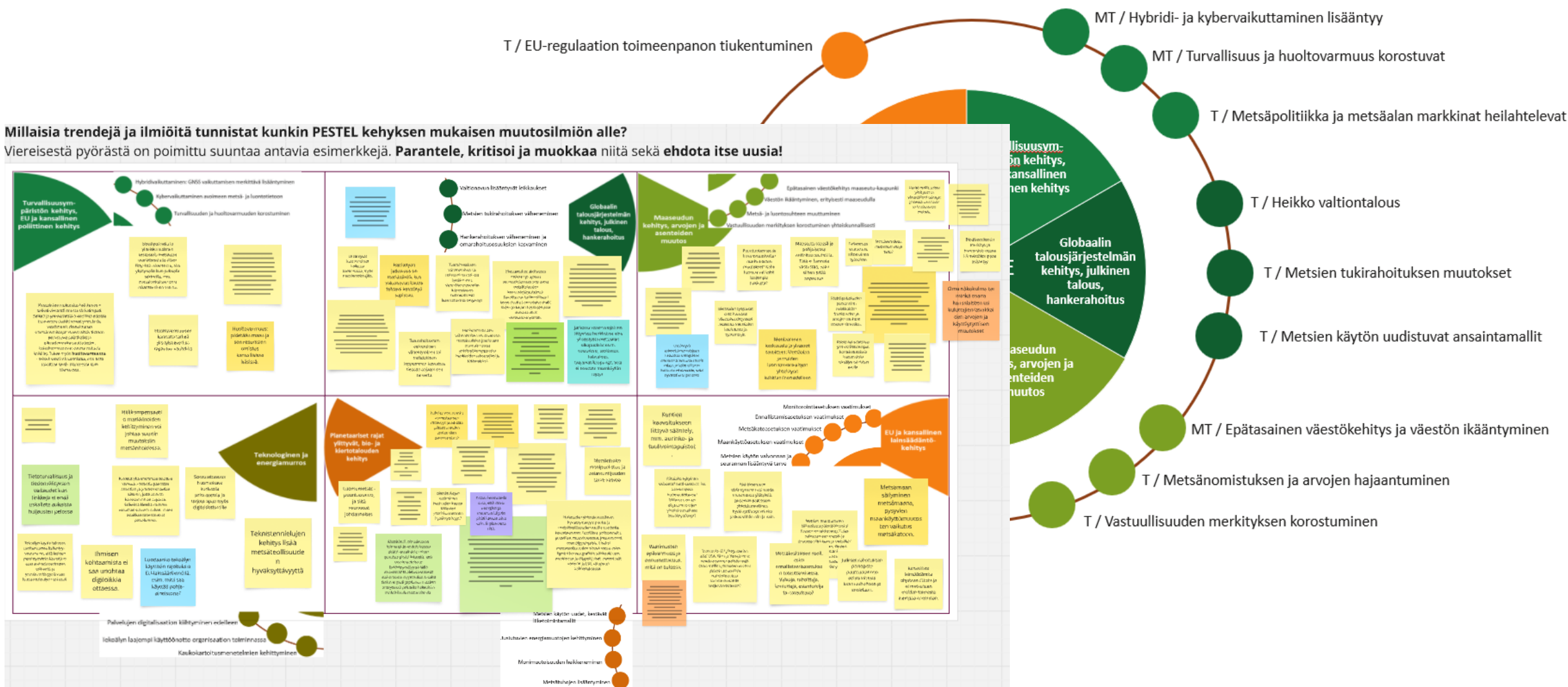
Kvartaalikuume: liian lyhyt aikahorisontti, katse varpaissa

Scifi-utopia: katsoo vain pitkälle tulevaisuuteen, ei kytkeydy organisaation arjen tekemiseen

Hamstrataan ja viihdytään: kerätään ja jemmataan tietoa, ei tehdä sillä mitään

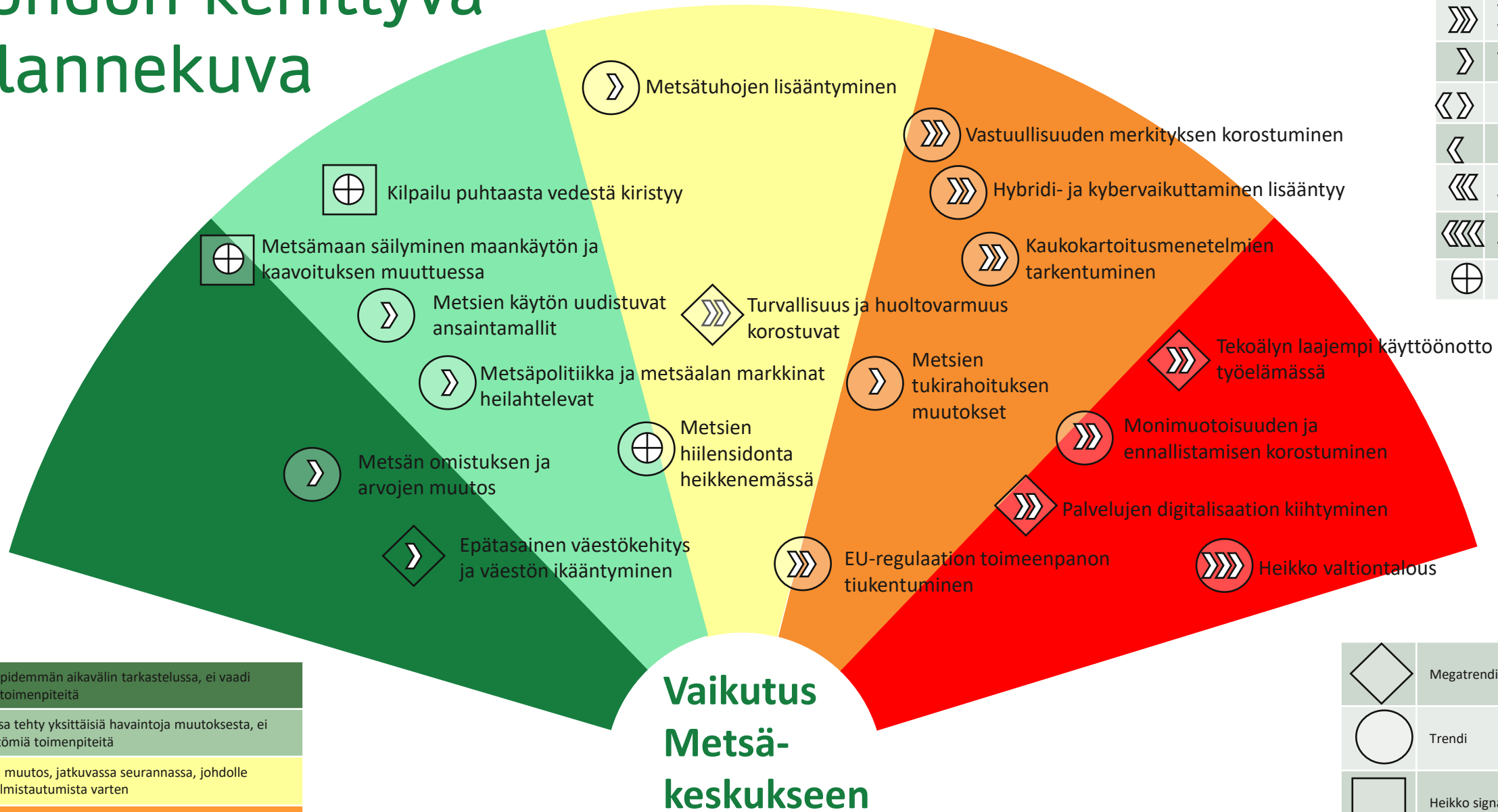
Yksi koko sopii kaikille: ei huomioida organisaation (jäsenten) erilaisia tiedontarpeita

Tästä ikuisuuteen: ennakointi pysyy muuttumattomana eikä sitä päivitetä

Johdon kehittyvä tilannekuva

Ethän jaa tästä kuvaa sosiaalisessa mediassa, kiitos!

➤➤➤	Vahvistunut todella voimakkaasti
➤➤	Vahvistunut voimakkaasti
➤	Vahvistunut
◀◀	Ei muutosta
◀	Heikentynyt
◀◀	Heikentynyt voimakkaasti
◀◀◀	Heikentynyt todella voimakkaasti
⊕	Uusi ilmiö

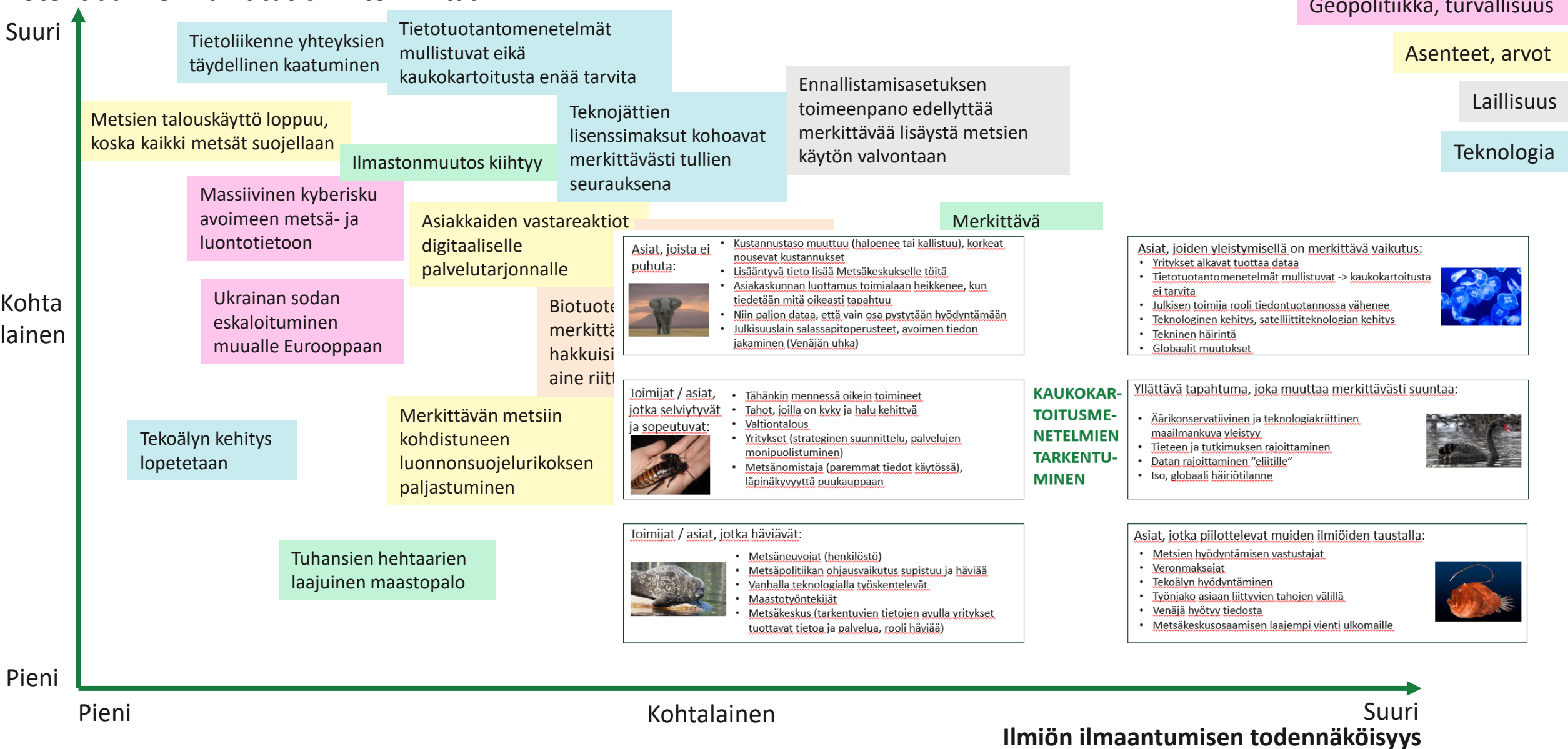
Seurataan pidemmän aikavälin tarkastelussa, ei vaadi välittömiä toimenpiteitä
Seurannassa tehty yksittäisiä havaintoja muutoksesta, ei vaadi välittömiä toimenpiteitä
Vahvistuva muutos, jatkuvassa seurannassa, johdolle tiedoksi valmistautumista varten
Käynnissä oleva muutos, muutokset seuranta, vaatii toimenpiteitä keskipitkällä aikavälillä
Käynnissä oleva muutos, vaatii toimenpiteitä nopealla aikataululla

◇	Megatrendi
○	Trendi
□	Heikko signaali
✳	Villi kortti

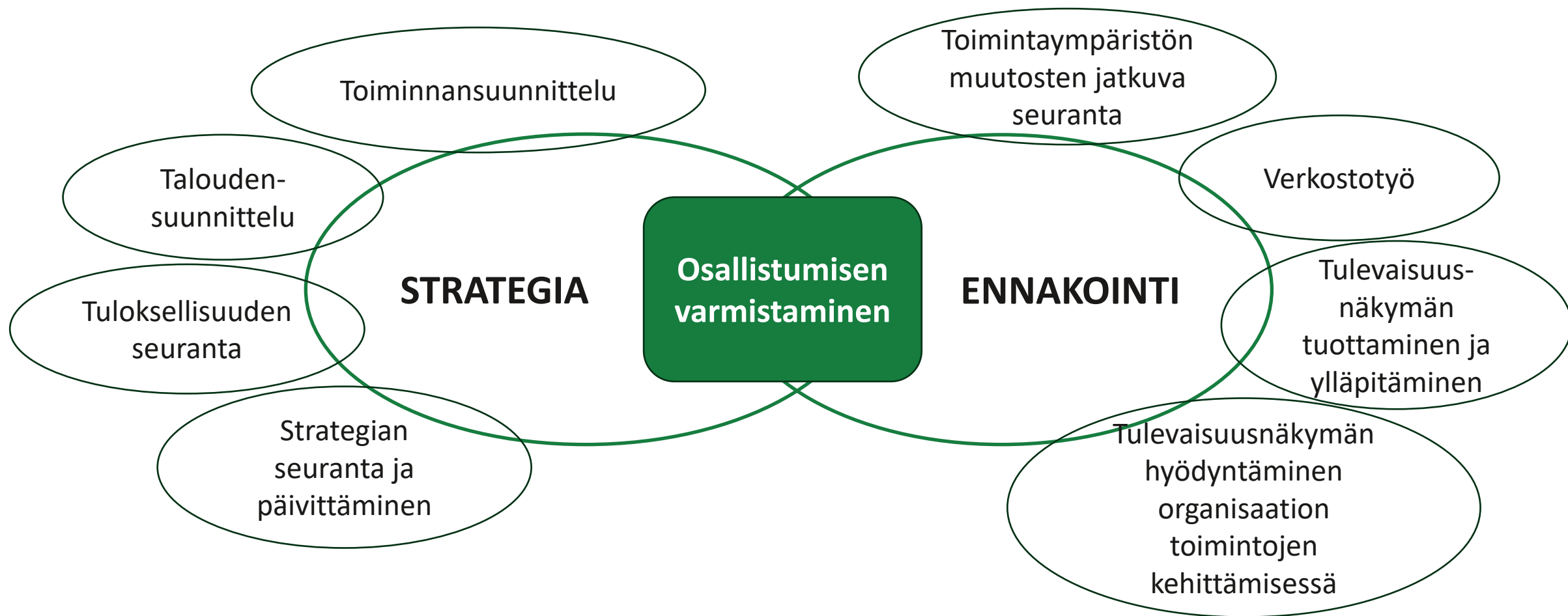
Trenditutkan alkuperä: Tiina Jokela / Verohallinto

Entä jos? Metsäkeskukseen vaikuttavia disruptioita

Potentiaalinen vaikutus SMK toimintaan

Strategia ja ennakointi on laitettava kättelemään

Miksi siis pitää ennakoida?

- *Systemaattinen tilannekuva:* Kartta ja kompassi auttavat navigoimaan kompleksisessa HAKE –maailmassa (siis Bani)
 - Hauras, ahdistava, käsittämätön ja epälineaarinen = HAKE
 - Ennakointi
 - Strateginen suunnittelu
- *Tietoon perustuva päätöksenteko:* Vaikuttavuus ja priorisointi
 - Niukkuudessa on tiedettävä, mihin vähät rahansa käyttää – ja pystyttävä perustelemaan miksi ne käytetään juuri näin
- *Kriisinkestävyys ja riskien hallinta:* Resilienssin vahvistaminen
 - Joustokesto -> mukautuminen ja uudistuminen
 - Reaktiivisesta proaktiiviseen toimintaan ja ennakoivuuteen

Tietoa ja työkaluja ennakointiin

- [Työkalut – Sitra](#)
- [Julkaisut – Sitra](#)
- [Tulevaisuusselonteko – Valtioneuvosto](#)
- [Euroopan komissio Strateginen ennakointi](#)
- [Tapahtumat - Kansallinen ennakointiverkosto](#)
- [TOPI – Tulevaisuudentutkimuksen oppimateriaali | Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun kauppakorkeakoulu, Turun yliopisto](#)
- [Futura-lehti – Tulevaisuuden tutkimuksen seura ry](#)
- [Strategic Foresight | OECD](#)
- [NATO Strategic Foresight Analysis: Future Capabilities & Security](#)

Metsäkeskus
Skogscentralen

Kiitos mielenkiinnosta!

[alisa.puustinen\[at\]metakeskus.fi](mailto:alisa.puustinen@metakeskus.fi)